

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/20/2007

STOSUNEK DO SŁUŻBY WOJSKOWEJ

KOMUNIKAT Z DWUSETNEGO BADANIA AKTUALNYCH PROBLEMÓW KRAJU

WARSZAWA, LUTY 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

STOSUNEK DO SŁUŻBY WOJSKOWEJ

- ❑ Od grudnia 1999 roku wyraźnie wzrosła (z 35% do 51%) liczba zwolenników przeformowania polskiej armii – z dotychczasowej, opartej głównie na powszechnym obowiązkowym poborze, na całkowicie zawodową, składającą się z żołnierzy pełniących służbę na podstawie dobrowolnego kontraktu.

- ❑ Z coraz większym uznaniem społecznym spotyka się obowiązująca w polskim prawie możliwość zastąpienia zasadniczej służby wojskowej cywilną służbą zastępczą (z uwagi na przekonania religijne oraz wyznawane zasady moralne). Jednocześnie prawie połowa Polaków (46%) opowiada się za skróceniem czasu trwania służby zastępczej.

- ❑ Ponad dwie trzecie badanych (69%) jest zdania, że poborowi, którzy ze względu na kontynuację nauki nie zostali skierowani do odbycia służby wojskowej, powinni być zwolnieni z tego obowiązku. Większość z nich (38%) proponuje jednak wprowadzenie w zamian za służbę zasadniczą obowiązku przeszkolenia wojskowego, któremu osoby uczące się miałyby podlegać w trakcie lub po ukończeniu edukacji.

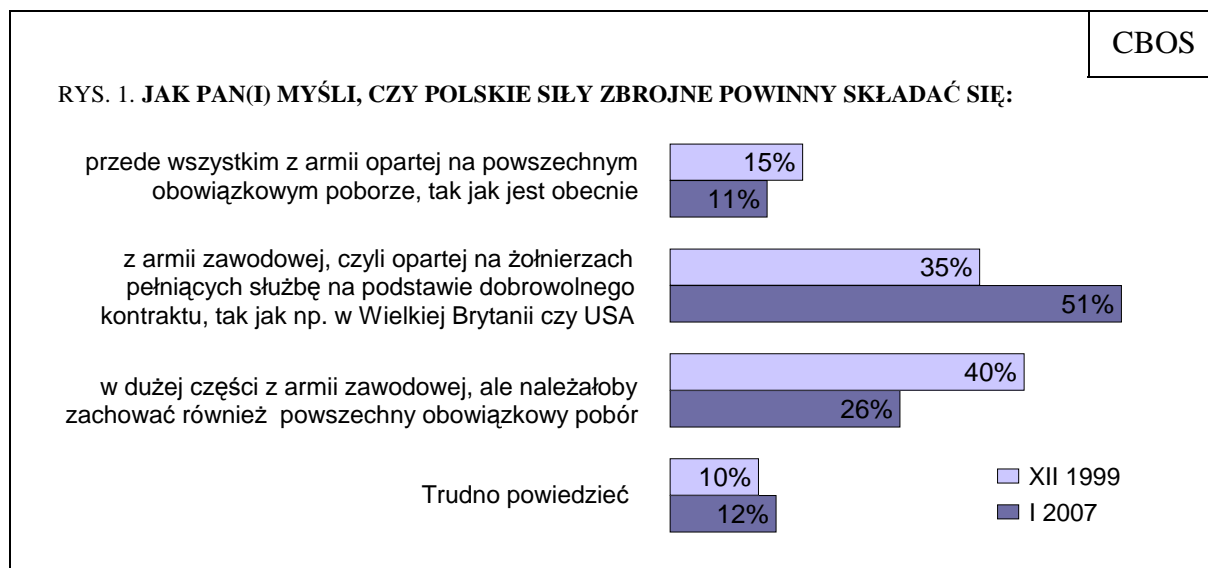
Nierzadko podnoszona idea modernizacji polskich sił zbrojnych w celu uzyskania większej sprawności, mobilności i umiejętności wykorzystania nowoczesnych technik, m.in. dla efektywnego wypełniania misji wojskowych, wiąże się przede wszystkim z rezygnacją z obowiązkowego poboru na rzecz armii zawodowej, złożonej z odpowiednio przeszkolonych ochotników. Idea ta znajduje wyraźne poparcie w społeczeństwie. Mimo że Polacy pozytywnie oceniają działalność wojska¹, w coraz większym stopniu opowiadają się za jego profesjonalizacją².

WOJSKO Z POBORU CZY Z WYBORU?

W ciągu ostatnich siedmiu lat aż o 16 punktów (z 35% do 51%) wzrósł odsetek zwolenników przeformowania polskiej armii – z dotychczasowej, opartej głównie na powszechnym obowiązkowym poborze, na całkowicie zawodową, składającą się z żołnierzy pełniących służbę na podstawie dobrowolnego kontraktu. Co czwarty badany (26%, spadek o 14 punktów od grudnia 1999 roku) uważa, iż polskie siły zbrojne powinny składać się w znacznej części z armii zawodowej, z tym że należałoby również zachować powszechny obowiązkowy pobór. Tylko co dziewiąty respondent (11%, spadek o 4 punkty) nie dostrzega konieczności żadnych zmian w dotychczasowym sposobie rekrutacji żołnierzy.

¹ Zob. komunikat CBOS „Opinie o działalności instytucji publicznych”, luty 2007.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (200) przeprowadzono w dniach 12-15 stycznia 2007 roku na liczącej 922 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

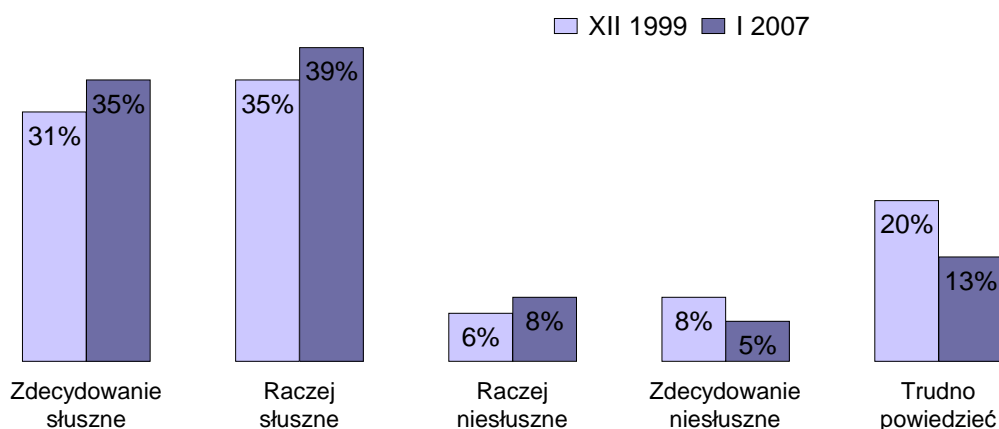
Poparcie dla idei polskich sił zbrojnych opartych wyłącznie na żołnierzach ochotnikach maleje wraz z wiekiem respondentów. Najniższe jest wśród badanych najstarszych, mających 65 lat i więcej (27%), najwyższe zaś wśród najmłodszych – od 18 do 34 roku życia (61%), zwłaszcza wśród uczniów i studentów (63%), a więc osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej. Poparcie dla profesjonalizacji armii wzrasta natomiast wraz z wykształceniem ankietowanych oraz wielkością miejscowości, w której mieszkają. Idea ta spotyka się ze stosunkowo największą akceptacją wśród osób z wyższym wykształceniem (68%) oraz mieszkańców największych miast (61%).

Ci, którzy odbyli zasadniczą służbę wojskową, wprawdzie nieco częściej niż pozostali opowiadają się za pozostawieniem dotychczasowego sposobu rekrutacji do polskiej armii (17%), jednak również wśród nich zdecydowanie przeważa postulat utworzenia wojska zawodowego (54%).

CYWILNA SŁUŻBA ZASTĘPCZA JAKO ALTERNATYWA DLA ZASADNICZEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ

Z coraz większym uznaniem społecznym spotyka się obowiązująca w polskim prawie możliwość zastąpienia zasadniczej służby wojskowej cywilną służbą zastępczą (z uwagi na przekonania religijne oraz wyznawane zasady moralne). Niemal trzy czwarte badanych (74%, wzrost o 8 punktów od grudnia 1999 roku) uznaje takie rozwiązanie za słuszne, w tym 35% (wzrost o 4 punkty) zdecydowanie je popiera. Ideę tę uważa za niesłuszną co ósmy Polak (13%), z czego tylko 5% zdecydowanie się z nią nie zgadza.

RYS. 2. W POLSKIM PRAWIE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PEŁNIENIA CYWILNEJ SŁUŻBY ZASTĘPCZEJ W ZAMIAN ZA ZASADNICZĄ SŁUŻBĘ WOJSKOWĄ ZE WZGLĘDU NA PRZEKONANIA RELIGIJNE ALBO WYZNAWANE ZASADY MORALNE. SŁUŻBA ZASTĘPCZA POLEGA NA WYKONYWANIU PRAC NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA, OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ, OCHRONY ZDROWIA, POMOCY SPOŁECZNEJ, OPIEKI NAD OSOBAMI NIEPEŁNOSPRAWNYMI ALBO BEZDOMNYMI ORAZ NA RZECZ ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI. CZY UWAŻA PAN(I) ISTNIENIE TEGO ROZWIĄZANIA ZA SŁUSZNE CZY TEŻ NIE?

Największymi zwolennikami możliwości zastąpienia zasadniczej służby wojskowej inną służbą – polegającą na wykonywaniu prac na rzecz ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej, służby zdrowia, pomocy społecznej, opieki nad osobami niepełnosprawnymi i bezdomnymi bądź też na rzecz administracji publicznej lub wymiaru sprawiedliwości – są osoby stanowiące kadre kierowniczą i inteligencję. Aż 92% badanych z tej grupy opowiada się za takim rozwiązaniem. Słuszność tej idei podkreślają również respondenci pracujący na własny rachunek poza rolnictwem (87%), mający wyższe wykształcenie (87%), osiągający najwyższe dochody *per capita* (85%) i stosunkowo najlepiej oceniający własny status materialny (83%). Możliwość pełnienia cywilnej służby zastępczej w zamian za zasadniczą służbę wojskową spotyka się ponadto ze znacznie większym poparciem wśród respondentów najmłodszych (82%), zwłaszcza uczniów i studentów (83%), niż wśród najstarszych (57%) – zob. tabele aneksowe.

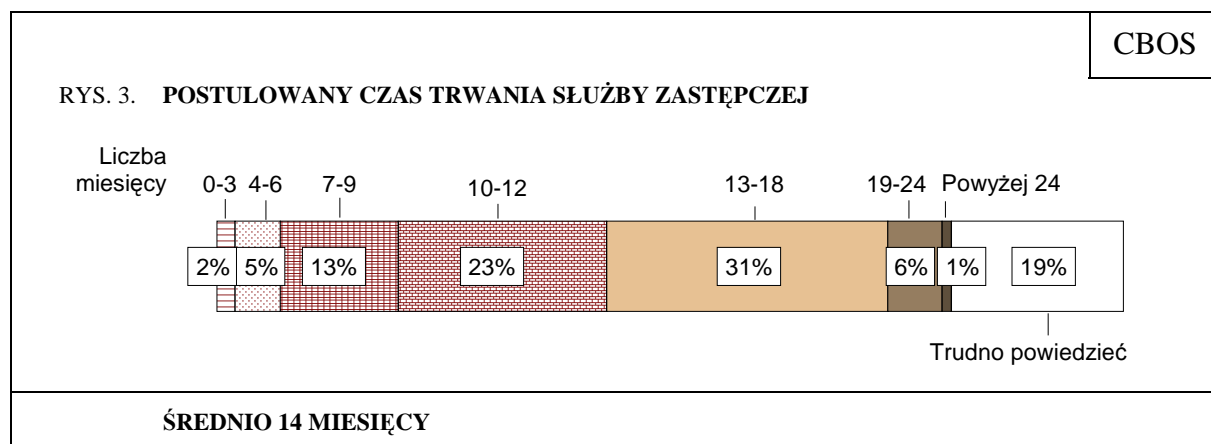
Poparcie dla służby cywilnej nieco częściej wyrażają też zwolennicy przeformowania polskich sił zbrojnych w armię zawodową niż osoby optujące za pozostaniem przy dotychczasowym sposobie rekrutacji żołnierzy.

Tabela 1

Jak Pan(i) myśli, czy polskie siły zbrojne powinny składać się:	W polskim prawie istnieje możliwość pełnienia cywilnej służby zastępczej w zamian za zasadniczą służbę wojskową ze względu na przekonania religijne albo wyznawane zasady moralne. Czy uważa Pan(i) istnienie tego rozwiązania za słuszne czy też nie?		
	Słuszne	Niesłuszne	Trudno powiedzieć
	w procentach		
- przede wszystkim z armii opartej na powszechnym obowiązkowym poborze, tak jak jest obecnie	76	18	6
- z armii zawodowej, czyli opartej na żołnierzach pełniących służbę na podstawie dobrowolnego kontraktu, tak jak np. w Wielkiej Brytanii czy USA	81	12	7
- w dużej części z armii zawodowej, ale należałoby zachować również powszechny obowiązkowy pobór	80	14	6
Trudno powiedzieć	30	9	61

CZAS TRWANIA SŁUŻBY WOJSKOWEJ I SŁUŻBY ZASTĘPCZEJ

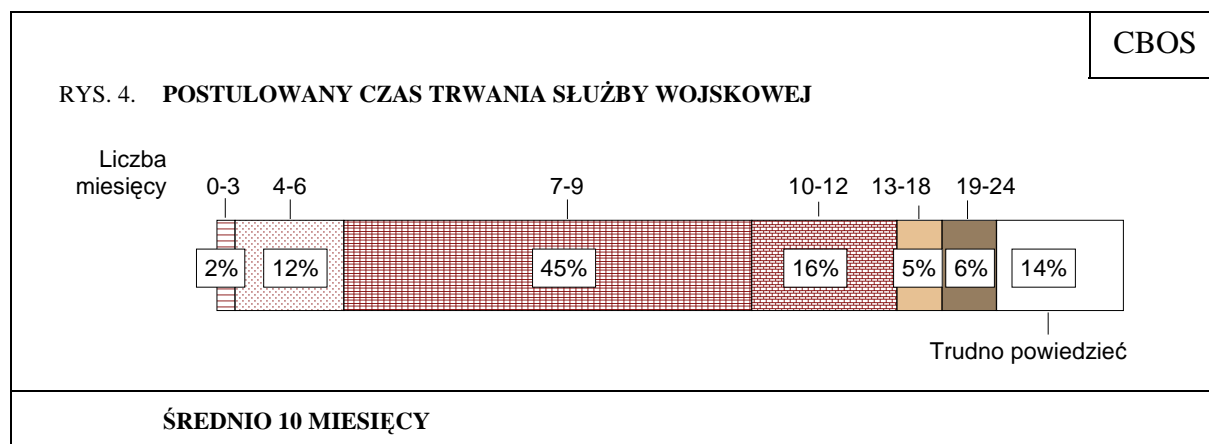
Według obecnych przepisów cywilna służba zastępcza trwa osiemnaście miesięcy, a więc dwukrotnie dłużej niż zasadnicza służba wojskowa. Rozwiązanie takie popiera 28% badanych, natomiast niemal połowa (46%) opowiada się za skróceniem czasu trwania służby zastępczej. Jego wydłużenia domaga się jedynie 7% respondentów, a niespełna co piąty (19%) nie ma wyrobionej opinii w tej kwestii. Z uśrednienia wszystkich postulatów w tym zakresie³ wynika, że – zdaniem ankietowanych – cywilna służba zastępcza powinna trwać około 14 miesięcy.

³ Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Za skróceniem czasu odbywania służby zastępczej opowiadają się głównie entuzjaści tego rodzaju alternatywy dla zasadniczej służby wojskowej, a także zwolennicy całkowitego zniesienia obowiązkowego poboru. Postulat ten częściej popierają też ci, którzy nigdy nie uczestniczyli w żadnym szkoleniu wojskowym, niż odbywający takie przeszkolenie lub mający je już za sobą.

Jeśli zaś chodzi o zasadniczą służbę wojskową, to większość badanych (59%) opowiada się za utrzymaniem obecnie obowiązującego dziewięciomiesięcznego poboru. Co siódmy (14%) jest za skróceniem tego okresu, a więcej niż co czwarty (27%) postuluje jego wydłużenie. Proponowany czas trwania zasadniczej służby wojskowej wynosi średnio 10 miesięcy.

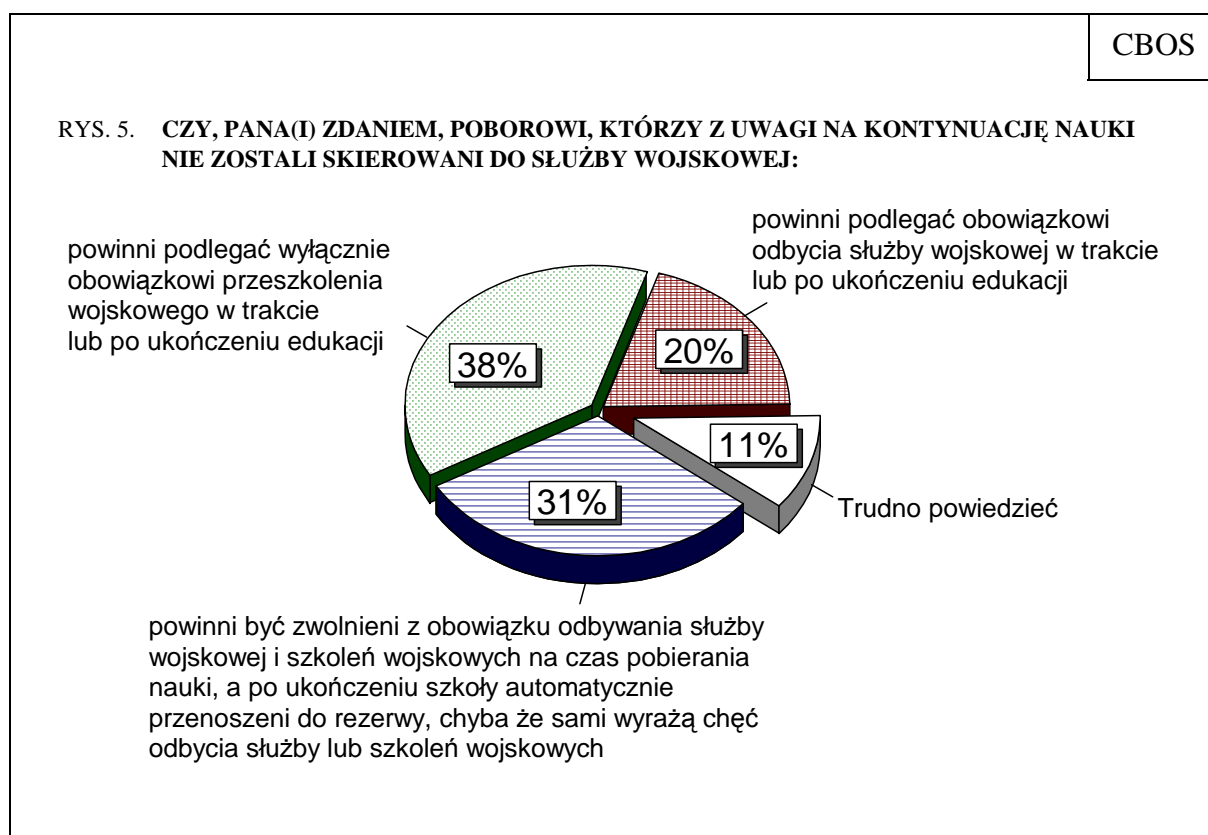

Za wydłużeniem obowiązku zasadniczej służby wojskowej optują przede wszystkim zwolennicy tego sposobu rekrutacji żołnierzy oraz przeciwnicy cywilnej służby zastępczej. Dotychczasowy – dziewięciomiesięczny – czas trwania obowiązkowej służby wojskowej za zbyt krótki uważają głównie ci, którzy uczestniczyli w jakimś przeszkoleniu wojskowym, zwłaszcza byli żołnierze służby zasadniczej.

KONTYNUACJA EDUKACJI A OBOWIĄZEK SŁUŻBY WOJSKOWEJ

Ponad dwie trzecie badanych (69%) jest zdania, że poborowi, którzy z uwagi na kontynuację nauki nie zostali skierowani do odbycia służby wojskowej, powinni być zwolnieni z tego obowiązku. Większość z nich (38%) proponuje jednak wprowadzenie w zamian za służbę zasadniczą obowiązku przeszkolenia wojskowego, któremu osoby uczące się miałyby podlegać w trakcie lub po ukończeniu edukacji. Pozostali (31%) postulują

całkowite zwolnienie poborowych kontynuujących naukę zarówno z odbywania służby wojskowej, jak i z obowiązku przeszkolenia wojskowego. Zdaniem tej grupy badanych, poborowi ci po ukończeniu edukacji powinni być automatycznie przenoszeni do rezerwy, chyba że sami wyrażą chęć odbycia służby lub przeszkolenia. Jedynie co piąty ankietowany (20%) opowiada się za bezwzględym obowiązkiem służby wojskowej dla tych, którzy z uwagi na kontynuację nauki nie zostali skierowani do armii – osoby te powinny odbyć służbę wojskową w trakcie lub po ukończeniu edukacji. Co dziewiąty respondent (11%) nie ma wyrobionej opinii w tej kwestii.

Całkowitego zniesienia obowiązku czynnej służby wojskowej dla osób kontynuujących naukę domagają się przede wszystkim respondenci w wieku 18–24 lata (49%), zwłaszcza uczniowie i studenci (45%), a więc ci, których obowiązek ten bezpośrednio dotyczy. W pozostałych kategoriach wiekowych dominuje natomiast postulat wprowadzenia dla tych osób zamiast służby zasadniczej obowiązkowego przeszkolenia wojskowego.

Za przeniesieniem osób zwolnionych z pełnienia służby wojskowej do rezerwy ze względu na kontynuację nauki opowiadają się głównie zwolennicy armii zawodowej, natomiast za koniecznością odbycia służby wojskowej przez te osoby – w trakcie lub po ukończeniu edukacji – stosunkowo najczęściej optują przeciwnicy zmian w sposobie rekrutacji do wojska. Wśród tych, którzy proponują przekształcenie sił zbrojnych w armię zawodową, przy jednoczesnym zachowaniu obowiązkowego poboru, dominuje idea zobligowania osób kontynuujących naukę do uczestnictwa w szkoleniu wojskowym.

Tabela 2

Jak Pan(i) myśli, czy polskie siły zbrojne powinny składać się:	Czy, Pana(i) zdaniem, poborowi, którzy z uwagi na kontynuację nauki nie zostali skierowani do służby wojskowej:			
	powinni podlegać obowiązkowi odbycia służby wojskowej w trakcie lub po ukończeniu edukacji	powinni podlegać wyłącznie obowiązkowi przeszkolenia wojskowego w trakcie lub po ukończeniu edukacji	powinni być zwolnieni z obowiązku odbywania służby wojskowej i szkoleń wojskowych na czas pobierania nauki, a po ukończeniu szkoły automatycznie przenoszeni do rezerwy, chyba że sami wyrażą chęć odbycia służby lub szkoleń wojskowych	Trudno powiedzieć
	w procentach			
- przede wszystkim z armii opartej na powszechnym obowiązkowym poborze, tak jak jest obecnie	36	37	22	5
- w dużej części z armii zawodowej, ale należałoby zachować również powszechny obowiązkowy pobór	25	49	21	5
- z armii zawodowej, czyli opartej na żołnierzach pełniących służbę na podstawie dobrowolnego kontraktu, tak jak np. w Wielkiej Brytanii czy USA	16	38	42	4
Trudno powiedzieć	9	14	15	62

Znamienne jest, że za zachowaniem obowiązkowego poboru względem osób kontynuujących naukę oraz za koniecznością ich uczestnictwa w specjalnym szkoleniu wojskowym stosunkowo częściej opowiadają się badani odbywający jakieś przeszkolenie lub mający je już za sobą, niż ci, którzy nigdy nie pełnili służby wojskowej ani też nie uczestniczyli w żadnym szkoleniu wojskowym.

Tabela 3

Czy odbył(a) lub odbywa Pan(i) jakiegokolwiek przeszkolenie wojskowe?	Czy, Pana(i) zdaniem, poborowi, którzy z uwagi na kontynuację nauki nie zostali skierowani do służby wojskowej:			
	powinni podlegać obowiązkowi odbycia służby wojskowej w trakcie lub po ukończeniu edukacji	powinni podlegać wyłącznie obowiązkowi przeszkolenia wojskowego w trakcie lub po ukończeniu edukacji	powinni być zwolnieni z obowiązku odbywania służby wojskowej i szkoleń wojskowych na czas pobierania nauki, a po ukończeniu szkoły automatycznie przenoszeni do rezerwy, chyba że sami wyrażą chęć odbycia służby lub szkoleń wojskowych	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak	27	43	25	5
Nie	16	35	34	14

★

★

★

Idea profesjonalizacji polskich sił zbrojnych poprzez przekształcenie dotychczasowej armii, opartej głównie na obowiązkowym poborze, w armię całkowicie zawodową staje się w polskim społeczeństwie coraz bardziej popularna. Jednocześnie znaczna część Polaków, zwłaszcza ci, którzy uczestniczyli w jakimś przeszkoleniu wojskowym, uznaje za istotne pozostawienie obowiązku pewnych form szkolenia młodych ludzi w tym zakresie – w trakcie lub po ukończeniu edukacji.

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) myśli, czy polskie siły zbrojne powinny składać się: 1 - przede wszystkim z armii opartej na powszechnym obowiązkowym poborze, tak jak jest obecnie; 2 - z armii zawodowej, czyli opartej na żołnierzach pełniących służbę na podstawie dobrowolnego kontraktu, tak jak np. w Wielkiej Brytanii czy USA; 3 - w dużej części z armii zawodowej, ale należałoby zachować również powszechny obowiązkowy pobór

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	51	26	12	921
Płeć					
Mężczyźni	12	56	27	5	444
Kobiety	11	47	24	19	478
Wiek					
18-24 lat	8	61	27	5	144
25-34	7	61	25	7	172
35-44	11	56	25	8	142
45-54	14	54	26	6	178
55-64	13	48	26	13	115
65 lat i więcej	16	27	24	34	170
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	43	25	18	351
Miasto do 20 tys.	17	52	20	11	120
20-100 tys.	8	52	31	9	187
101-500 tys.	6	61	25	7	161
501 tys. i więcej mieszk.	10	61	23	6	101
Wykształcenie					
Podstawowe	17	36	23	24	264
Zasadnicze zawodowe	13	50	28	9	246
Średnie	8	59	27	6	315
Wyższe	3	68	22	7	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	5	69	19	7	57
Prac. umysł. niż. szczebla	7	68	20	5	84
Pracownicy fiz.- umysł.	11	58	27	3	79
Robotnicy wykwalifikowani	8	67	23	2	82
Robotnicy niewykwalifik.	12	57	23	9	32
Rolnicy	11	36	38	14	49
Pracujący na własny rach.	10	57	31	2	34
Bierni zawodowo					
Renciści	11	48	25	15	82
Emeryci	16	31	25	29	202
Uczniowie i studenci	9	63	25	3	77
Bezrobotni	14	51	28	8	107
Gospodynie domowe i inni	15	36	29	21	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	8	64	22	7	126
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	4	73	17	7	54
sekt. pryw. poza rolnict.	10	63	26	2	191
prywatnym gosp. rolnym	10	42	38	9	53
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	16	40	29	16	96
301-500	13	53	26	8	138
501-900	10	49	26	16	204
901-1200	13	51	23	13	95
Powyżej 1200 zł	8	63	25	4	81
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	49	25	15	255
Średnie	14	48	25	13	398
Dobre	8	58	27	7	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	14	40	27	19	60
Raz w tygodniu	13	49	24	14	478
1-2 razy w miesiącu	11	47	32	10	104
Kilka razy w roku	6	59	26	9	181
W ogóle nie uczestniczy	12	57	22	10	97
Poglądy polityczne					
Lewica	13	58	27	3	137
Centrum	8	54	32	7	244
Prawica	11	54	28	8	282
Trudno powiedzieć	15	42	16	27	258

Tabela 2. W polskim prawie istnieje możliwość pełnienia cywilnej służby zastępczej w zamian za zasadniczą służbę wojskową ze względu na przekonania religijne albo wyznawane zasady moralne. Służba zastępcza polega na wykonywaniu prac na rzecz ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, opieki nad osobami niepełnosprawnymi albo bezdomnymi oraz na rzecz administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości. Czy uważa Pan(i) istnienie tego rozwiązania za słuszne czy też nie?

(%)

	Słuszne	Niesłuszne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	74	13	13	921
Płeć				
Mężczyźni	77	15	8	444
Kobiety	71	10	19	477
Wiek				
18-24 lat	82	11	7	144
25-34	77	11	12	172
35-44	76	14	10	141
45-54	80	11	8	178
55-64	72	15	13	116
65 lat i więcej	57	15	28	170
Miejsce zamieszkania				
Wieś	69	14	18	352
Miasto do 20 tys.	78	12	10	120
20-100 tys.	75	13	13	186
101-500 tys.	78	12	10	161
501 tys. i więcej mieszk.	80	12	8	101
Wykształcenie				
Podstawowe	63	15	22	264
Zasadnicze zawodowe	77	11	12	247
Średnie	77	13	10	315
Wyższe	87	9	3	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	92	8	0	56
Prac. umysł. niż. szczebla	75	14	11	84
Pracownicy fiz. - umysł.	79	13	8	79
Robotnicy wykwalifikowani	82	13	6	82
Robotnicy niewykwalifik.	66	13	21	32
Rolnicy	64	22	14	49
Pracujący na własny rach.	87	11	2	34
Bierni zawodowo				
Renciści	68	14	19	82
Emeryci	64	14	22	202
Uczniowie i studenci	83	11	5	77
Bezrobotni	79	8	13	108
Gospodynie domowe i inni	61	14	25	37
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	82	11	8	125
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	78	7	14	54
sekt. pryw. poza rolnict.	81	14	5	191
prywatnym gosp. rolnym	57	28	15	53
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	71	14	15	96
301-500	76	16	8	138
501-900	74	10	15	204
901-1200	77	13	11	95
Powyżej 1200 zł	85	13	2	81
Ocena własnych war. mater.				
Złe	70	13	18	255
Średnie	71	13	16	399
Dobre	83	12	5	267
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	74	8	18	60
Raz w tygodniu	74	13	13	478
1-2 razy w miesiącu	77	15	9	104
Kilka razy w roku	74	11	15	181
W ogóle nie uczestniczy	73	15	12	97
Poglądy polityczne				
Lewica	78	17	5	137
Centrum	78	13	9	244
Prawica	81	12	7	282
Trudno powiedzieć	60	11	28	258

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, poborowi, którzy z uwagi na kontynuację nauki nie zostali skierowani do służby wojskowej: 1 - powinni podlegać obowiązkowi odbycia służby wojskowej w trakcie lub po ukończeniu edukacji; 2 - powinni podlegać wyłącznie obowiązkowi przeszkolenia wojskowego w trakcie lub po ukończeniu edukacji; 3 - powinni być zwolnieni z obowiązku odbywania służby wojskowej i szkoleń wojskowych na czas pobierania nauki, a po ukończeniu szkoły automatycznie przenieszeni do rezerwy, chyba że sami wyrażą chęć odbycia służby lub szkoleń wojskowych

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	38	31	11	914
Płeć					
Mężczyźni	23	39	32	6	441
Kobiety	17	36	30	16	473
Wiek					
18-24 lat	11	35	49	5	141
25-34	23	37	31	9	171
35-44	24	40	30	6	142
45-54	24	42	28	6	175
55-64	21	38	29	12	116
65 lat i więcej	15	34	22	29	169
Miejsce zamieszkania					
Wieś	21	35	29	15	350
Miasto do 20 tys.	23	47	17	13	118
20-100 tys.	20	40	29	11	186
101-500 tys.	18	36	39	7	159
501 tys.i więcej mieszk.	14	34	47	6	101
Wykształcenie					
Podstawowe	20	27	30	22	261
Zasadnicze zawodowe	26	42	23	9	245
Średnie	18	39	36	7	313
Wyższe	10	49	37	4	96
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	15	46	36	3	57
Prac.umysł.niż.szczebla	10	38	47	5	83
Pracownicy fiz.- umysł.	24	39	33	4	77
Robotnicy wykwalifikowani	27	39	29	6	82
Robotnicy niewykwalifik.	28	38	21	12	31
Rolnicy	26	41	25	9	49
Pracujący na własny rach.	14	41	41	4	34
Bierni zawodowo					
Renciści	21	33	31	15	81
Emeryci	16	34	27	22	201
Uczniowie i studenci	13	42	45	0	77
Bezrobotni	33	34	20	13	106
Gospodynie domowe i inni	11	43	22	24	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	18	43	34	5	123
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	14	44	36	5	54
sekt. pryw. poza rolnict.	21	37	37	5	189
prywatnym gosp. rolnym	23	39	26	12	53
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	32	34	27	7	95
301-500	19	36	37	8	135
501-900	18	37	29	15	205
901-1200	15	48	29	8	93
Powyżej 1200 zł	20	47	27	7	81
Ocena własnych war. mater.					
Złe	23	30	33	14	252
Średnie	21	38	29	12	398
Dobre	16	44	33	7	264
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	32	31	19	59
Raz w tygodniu	20	40	30	10	476
1-2 razy w miesiącu	15	51	26	9	102
Kilka razy w roku	19	32	36	13	180
W ogóle nie uczestniczy	26	26	35	12	97
Poglądy polityczne					
Lewica	19	45	29	6	135
Centrum	20	38	35	7	243
Prawica	21	38	34	7	281
Trudno powiedzieć	19	32	26	24	256